

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка

Факультет історії, бізнес-освіти та права
Кафедра права та правоохоронної діяльності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. завідувача кафедри
к.ю.н., доцент Мілова Т.М.

«2» серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 17 (НПП 2.1.1.09) КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО (ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА)

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 081 Право
(шифр, назва галузі)

Спеціальність: 081 Право
(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма «Право»
(назва)

Форма навчання денна, заочна
(денна, заочна.)

2022 – 2023 навчальний рік

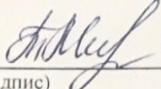
Робоча програма навчальної дисципліни **Кримінальне право (Загальна частина)** розроблена на основі освітньо-професійної навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня **бакалавра** за спеціальністю **081 Право**

Розробники: Мілова Т.М., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри права та правоохоронної діяльності.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри права та правоохоронної діяльності

Протокол від «2» серпня 2022 року № 1

В.о. завідувача кафедри права та правоохоронної діяльності

_____ Т.М. Мілова
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робоча програма навчальної дисципліни «Кримінальне право (Загальна частина)» для студентів спеціальності 081 «Право» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти. ЦДПУ імені В. Винниченка, 2022.

© Мілова Т.М., 2022

© ЦДПУ імені В. Винниченка, 2022

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 8	Галузь знань 08 Право	Нормативна	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання –			
Загальна кількість годин – 240	Спеціальність: 081 Право	Рік підготовки	
		2-й	2-й
		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год. самостійної роботи студента – 4 год.	Освітня програма Право	Лекції	
		40 год.	14 год.
		Практичні, семінарські	
		66 год.	4 год.
	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Самостійна робота	
		134 год.	222 год.
		Вид контролю:	
		Екзамен/екзамен	– /екзамен/екзамен

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: засвоєння здобувачами вищої освіти основних положень загальної частини кримінального права, вироблення практичних навичок та умінь у правильному застосуванні закону про кримінальну відповідальність.

Завдання навчальної дисципліни:

- систематизоване закріплення здобувачами теоретичних знань про історію, принципи, категорії та положення науки кримінального права;
- навчання здобувачів правильному орієнтуванню в чинному кримінальному законодавстві;
- набуття здобувачами умінь та практичних навичок застосування норм кримінального права при кваліфікації кримінальних правопорушень.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі *компетентності*:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої

діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов (ІК).

Загальні	Фахові
<ul style="list-style-type: none"> - здатність застосовувати знання з кримінального права у практичних ситуаціях (ЗК-2); - знання та розуміння предметної області кримінального права та розуміння професійної діяльності (ЗК-3); 	<ul style="list-style-type: none"> - здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів кримінального права (ФК-7); - знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права в межах кримінального права (ФК-8); - здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань із загальної частини кримінального права у професійній діяльності (ФК-13); - здатність до консультування з питань кримінального права, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації (ФК-14); - здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування (ФК-15);

1.3. Очікувані програмні результати навчання:

- проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з джерел кримінального права (ПРН-3);
- оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему (ПРН-6);
- складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами (ПРН-7);
- демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм кримінального права (ПРН-19);
- пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів в межах кримінального права (ПРН-20);
- застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки (ПРН-21);
- готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних кримінально-правових ситуаціях (ПРН-22);

- надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних кримінально-правових ситуаціях (ПРН-23).

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗДІЛ 1. Вступ до Загальної частини кримінального права. Склад кримінального правопорушення: поняття, елементи, ознаки та види

Тема 1. Поняття, предмет, метод та система кримінального права. Кримінальна політика.

Кримінальне право як галузь права, законодавства, навчальна дисципліна та юридична наука. Кримінальне право як галузь права: поняття, предмет, методи та взаємозв'язок із суміжними галузями права. Принципи кримінального права. Система кримінального права. Загальна та Особлива частини кримінального права, їх особливості та взаємозв'язок. Кримінальне право як галузь законодавства. Наукові засади побудови системи кримінального права. Наука кримінального права як галузь юридичної науки. Розвиток науки кримінального права. Наступність у науці кримінального права. Предмет, функції і методи науки кримінального права, її взаємозв'язок із загальною теорією права і суміжними правовими науками. Основні напрямки досліджень та завдання кримінально-правової науки на сучасному етапі. Вплив науки кримінального права на законодавчу та правозастосовну діяльність, на формування юридичного мислення і правової свідомості населення. Кримінальне право як навчальна дисципліна, її предмет, основні методи та форми вивчення. Система курсу Загальної частини кримінального права.

Поняття кримінальної політики української держави та її наукові засади. Роль кримінального права у реалізації кримінальної політики української держави. Основні напрямки кримінальної політики.

Мета та методи кримінальної політики. Реалізація кримінальної політики у законодавчій та правозастосовній діяльності. Поняття криміналізації та декриміналізації суспільно небезпечних діянь. Пріоритети та напрямки кримінальної політики на сучасному етапі розвитку та розбудови правової держави.

Тема 2. Закон про кримінальну відповідальність

Поняття закону про кримінальну відповідальність, його ознаки, завдання та значення. Закон про кримінальну відповідальність як джерело кримінального законодавства. Структура Кримінального кодексу України. Загальна та Особлива частини Кримінального кодексу, їх єдність, взаємозв'язок та відмінність.

Кримінально-правові норми. Співвідношення норми і статті закону про кримінальну відповідальність. Види кримінально-правових норм: забороняючі, дефінітивні (роз'яснюючі), заохочувальні (стимулюючі), обмежувальні. Структура статей Особливої частини Кримінального кодексу України. Види диспозицій і санкцій статей Особливої частини КК України.

Тлумачення закону про кримінальну відповідальність: поняття та значення. Види тлумачення: за суб'єктом – аутентичне (легальне), офіційне, судове, неофіційне (доктринальне, професійне, буденне); за прийомами – лінгвістичне, логічне, систематичне, історичне; за обсягом – буквальне, обмежувальне, розширювальне.

Юридична природа та кримінально-правове значення роз'яснень Пленуму Верховного Суду України.

Аналогія у законі про кримінальну відповідальність.

Тема 3. Чинність Закону про кримінальну відповідальність

Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі. Правила набрання чинності законом про кримінальну відповідальність. Поняття часу вчинення кримінального правопорушення. Припинення чинності закону про кримінальну відповідальність.

Зворотна дія закону про кримінальну відповідальність у часі. Поняття закону про кримінальну відповідальність, який скасовує кримінальну протиправність діяння або пом'якшує кримінальну відповідальність, та закону про кримінальну відповідальність, який встановлює кримінальну протиправність діяння або посилює кримінальну відповідальність. Межі зворотної дії закону про кримінальну відповідальність у часі. Особи, на яких поширюється зворотна дія закону про кримінальну відповідальність у часі. Чинність проміжного закону про кримінальну відповідальність у часі.

Принципи чинності закону про кримінальну відповідальність у просторі: територіальний, громадянства, реальний та універсальний. Зміст територіального принципу. Поняття території України за чинним законодавством. Поняття місця вчинення кримінального правопорушення. Зміст принципу громадянства. Відповідальність громадян України або осіб без громадянства, що постійно проживають в Україні, які вчинили кримінальні правопорушення за її межами. Правові наслідки засудження цих осіб за межами України. Зміст реального принципу. Випадки кримінальної відповідальності за КК України іноземців або осіб без громадянства, що не проживають постійно в Україні, які вчинили кримінальне правопорушення за її межами. Екстрадиція (видача) осіб.

Тема 4. Кримінальне правопорушення та його види

Проблеми соціальної зумовленості кримінального правопорушення. Наукові засади криміналізації та декриміналізації суспільно небезпечних діянь.

Поняття кримінального правопорушення в чинному Кримінальному кодексі України та у теорії кримінального права.

Ознаки кримінального правопорушення. Суспільна небезпечність як матеріальна (об'єктивна) ознака кримінального правопорушення. Характер і ступінь суспільної небезпечності. Протиправність як формальна (юридична) ознака кримінального правопорушення. Співвідношення суспільної небезпечності та протиправності. Винність як ознака кримінального правопорушення.

Проблеми вдосконалення поняття кримінального правопорушення у кримінальному праві.

Малозначність діяння: поняття, об'єктивні та суб'єктивні підстави.

Місце кримінального правопорушення в системі правопорушень. Відмежування кримінального правопорушення від інших правопорушень та аморальних проступків.

Законодавча класифікація кримінальних правопорушень. Поняття кримінального проступку та його відмінність від злочину. Класифікація злочинів залежно від ступеня тяжкості: нетяжкі злочини, тяжкі та особливо тяжкі. Значення класифікації кримінальних правопорушень.

РОЗДІЛ 2. Склад кримінального правопорушення: поняття, елементи, ознаки та види.

Тема 5. Склад кримінального правопорушення та кваліфікація кримінальних правопорушень

Вчення про склад кримінального правопорушення в теорії кримінального права. Значення (функції) складу кримінального правопорушення. Склад кримінального правопорушення як підстава кримінальної відповідальності.

Елементи складу кримінального правопорушення: об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона. Обов'язкові та факультативні ознаки складу кримінального правопорушення.

Проблема класифікації складів кримінальних правопорушень у теорії кримінального права.

Види складів кримінальних правопорушень за ступенем суспільної небезпеки. Основний склад кримінального правопорушення. Кваліфікований склад кримінального правопорушення. Особливо кваліфікований склад кримінального правопорушення. Привілейований склад кримінального правопорушення.

Види складів кримінальних правопорушень за способом описування у законі. Простий склад кримінального правопорушення. Складний склад кримінального правопорушення. Формальний склад кримінального правопорушення. Матеріальний склад кримінального правопорушення. Усічений склад кримінального правопорушення.

Поняття кваліфікації кримінальних правопорушень. Кваліфікація кримінальних правопорушень як стадія застосування кримінального закону. Формула кваліфікації кримінального правопорушення. Кваліфікація кримінальних правопорушень та формулювання обвинувачення як основні форми закріплення кваліфікації кримінальних правопорушень у процесуальних документах.

Тема 6. Об'єкт і предмет кримінального правопорушення

Поняття та значення об'єкта кримінального правопорушення. Проблеми об'єкта кримінального правопорушення у теорії кримінального права. Механізм заподіяння шкоди об'єктові кримінального правопорушення.

Види об'єктів кримінального правопорушення. Загальний об'єкт кримінального правопорушення. Родовий об'єкт кримінального правопорушення. Безпосередній об'єкт кримінального правопорушення.

Основний, додатковий та факультативний безпосередній об'єкт кримінального правопорушення.

Поняття предмета кримінального правопорушення та його місце у структурі складу кримінального правопорушення. Відмінність предмета кримінального правопорушення від об'єкта кримінального правопорушення та від знарядь і засобів вчинення кримінального правопорушення.

Поняття потерпілого від кримінального правопорушення та його кримінально-правове значення. Відмінність від кримінально-процесуального та віктимологічного поняття потерпілого.

Тема 7. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення

Поняття об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення у теорії кримінального права. Ознаки об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Кримінально-правове значення об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.

Суспільно небезпечне діяння (дія чи бездіяльність). Поняття та ознаки кримінальної протиправної дії у кримінальному праві. Співвідношення понять "поведінка", "дія", "вчинок". Усвідомленість та воля як основні ознаки кримінальної протиправної дії. Проблеми кримінальної відповідальності при рефлекторних реакціях, інстинктивній, імпульсивній поведінці та автоматичних діях особи. Об'єктивні межі кримінальної протиправної дії. Поняття та ознаки кримінальної протиправної бездіяльності. Умови кримінальної відповідальності за кримінальну протиправну бездіяльність. Чиста та змішана бездіяльність.

Поняття непереборної сили, фізичного і психічного примусу та їх значення для вирішення питання про кримінальну відповідальність за суспільно небезпечне діяння (дію чи бездіяльність).

Суспільно небезпечні наслідки як ознака об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення: поняття, види та значення для кваліфікації кримінальних правопорушень.

Теорії причинного зв'язку у кримінально-правовій доктрині. Правила встановлення причинного зв'язку між діянням і суспільно небезпечними наслідками. Об'єктивний характер причинного зв'язку.

Види причинних зв'язків. Особливості причинного зв'язку при кримінальній протиправній бездіяльності.

Факультативні ознаки об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Спосіб, знаряддя, засоби, місце, час, обстановка вчинення кримінального правопорушення. Значення факультативних ознак об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення для кваліфікації кримінального правопорушення та призначення покарання.

Тема 8. Суб'єкт кримінального правопорушення

Поняття суб'єкта кримінального правопорушення у Кримінальному кодексі України. Вчення про суб'єкт кримінального правопорушення в теорії кримінального права. Ознаки суб'єкта кримінального правопорушення. Загальний та спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення. Ознаки та види

спеціального суб'єкта, його значення для кваліфікації кримінальних правопорушень.

Суб'єкт кримінального правопорушення та особа злочинця.

Фізична особа як суб'єкт кримінального правопорушення. Проблема визнання юридичних осіб суб'єктами окремих кримінальних правопорушень у інших державах і міжнародному праві.

Вік як обов'язкова ознака суб'єкта кримінального правопорушення. Кримінальні правопорушення, за вчинення яких настає кримінальна відповідальність з 14 та 16 років. Основні правила встановлення віку суб'єкта кримінального правопорушення. Особливості визначення віку кримінальної відповідальності за відсутності офіційних документів, що його підтверджують.

Осудність як обов'язкова ознака суб'єкта кримінального правопорушення. Формула осудності.

Поняття неосудності у теорії кримінального права та КК України. Критерії неосудності: медичний (біологічний) та юридичний (психологічний). Ознаки медичного критерію неосудності: хронічне психічне захворювання, тимчасовий розлад психічної діяльності, недоумство, інший хворобливий стан.

Ознаки юридичного критерію неосудності. Характеристика інтелектуальної та вольової ознак юридичного критерію неосудності та їх співвідношення.

Обмежена осудність. Урахування визнання особи обмежено осудною при призначення покарання.

Застосування примусових заходів медичного характеру до неосудних та обмежено осудних осіб.

Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення, вчинені у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції.

Тема 9. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення

Поняття суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення та її значення. Обов'язкові та факультативні ознаки суб'єктивної сторони кримінального правопорушення. Вчення про суб'єктивну сторону складу кримінального правопорушення в теорії кримінального права. Суб'єктивне ставлення у вину.

Вина як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Форми вини у кримінальному праві, їх значення для кваліфікації кримінального правопорушення та призначення покарання.

Умисел та його види за чинним КК України. Поняття прямого і непрямого умислу, їхні інтелектуальні та вольові моменти (ознаки). Відмінність непрямого умислу від прямого. Види умислу в теорії кримінального права та судовій практиці: за моментом формування кримінального протиправного наміру – заздалегідь обдуманій, умисел, що виник раптово; за спрямованістю – визначений (конкретизований): простий та альтернативний; невизначений (неконкретизований). Питання кваліфікації кримінальних правопорушень, вчинених з визначеним і невизначеним умислом.

Необережність та її види. Кримінальна протиправна самовпевненість та її інтелектуальний і вольовий моменти (ознаки). Відмінність кримінальної

протиправної самовпевненості від непрямого умислу. Кримінальна протиправна недбалість та її об'єктивний і суб'єктивний критерії.

Випадок (казус) як невинне заподіяння суспільно небезпечних наслідків, його відмінність від кримінальної протиправної недбалості.

Змішана форма вини та її значення для кваліфікації кримінального правопорушення. Особливості вини у кримінальних правопорушеннях з формальним складом.

Мотив і мета як факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Кримінально-правове значення мотиву та мети вчинення кримінального правопорушення. Кримінально-правове значення емоцій як факультативної ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.

Поняття та види помилок у теорії кримінального права. Юридична помилка, її види та вплив на кримінальну відповідальність. Фактична помилка, її види та вплив на кримінальну відповідальність.

РОЗДІЛ 3. Стадії вчинення кримінального правопорушення та співучасть у кримінальному правопорушенні.

Тема 10. Стадії вчинення умисного кримінального правопорушення

Поняття та види стадій вчинення кримінального правопорушення за КК України.

Готування до кримінального правопорушення: поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види готування до кримінального правопорушення. Відмежування готування до кримінального правопорушення від виявлення наміру вчинити кримінальне правопорушення.

Замах на кримінальне правопорушення: поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Відмежування замаху на кримінальне правопорушення від готування до кримінального правопорушення та закінченого кримінального правопорушення. Види замаху на кримінальне правопорушення: закінчений і незакінчений; замах на непридатний об'єкт і замах непридатними засобами.

Поняття закінченого кримінального правопорушення. Проблеми визначення моменту закінчення кримінальних правопорушень у теорії кримінального права та правозастосовній діяльності.

Підстави кримінальної відповідальності за готування до кримінального правопорушення та замах на кримінальне правопорушення. Кваліфікація готування до кримінального правопорушення та замаху на кримінальне правопорушення.

Поняття та умови добровільної відмови при незакінченому кримінальному правопорушенні. Відмінність добровільної відмови від дійового каяття. Стадії вчинення кримінального правопорушення, на яких можлива добровільна відмова. Питання про добровільну відмову на стадії закінченого замаху на кримінальне правопорушення.

Тема 11. Співучасть у кримінальному правопорушенні

Поняття та значення співучасті у кримінальному правопорушенні, її об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Вчення про співучасть у кримінальному правопорушенні у теорії кримінального права.

Відмінність співучасті від об'єктивно пов'язаних необережних кримінальних протиправних діянь (необережного співзаподіяння).

Види співучасників кримінального правопорушення за КК України. Виконавець (співвиконавець) кримінального правопорушення. Посереднє вчинення кримінального правопорушення. Організатор кримінального правопорушення. Види організації кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони організатора кримінального правопорушення. Підбурювач до кримінального правопорушення. Ознаки вдалого підбурювання. Способи підбурювання. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки підбурювання. Відмінність підбурювача від організатора, виконавця та загальних закликів до кримінальної протиправної діяльності. Посібник кримінального правопорушення. Інтелектуальне та фізичне пособництво. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки пособництва. Відмежування пособництва від підбурювання.

Причетність до кримінального правопорушення. Відмінність причетності до кримінального правопорушення від співучасті у кримінальному правопорушенні. Види причетності. Відповідальність за причетність до кримінального правопорушення.

Види та форми співучасті. Вчинення кримінального правопорушення групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою та злочинною організацією.

Підстави та межі відповідальності співучасників. Залежність відповідальності співучасників від дій виконавця.

Відповідальність та кваліфікація дій співучасників при різних формах співучасті. Кримінальна відповідальність організаторів та учасників організованої групи чи злочинної організації.

Спеціальні питання відповідальності співучасників. Співучасть у кримінальних правопорушеннях зі спеціальним суб'єктом. Провокація кримінального правопорушення. Екセス виконавця. Вплив ексесу виконавця на відповідальність співучасників. Відмінність ексесу від зміни поведінки. Кримінальна відповідальність при невдалій співучасті.

Добровільна відмова співучасників. Добровільна відмова виконавця. Відповідальність інших співучасників при добровільній відмові виконавця. Особливості добровільної відмови організатора, підбурювача та пособника.

РОЗДІЛ 4. Множинність кримінальних правопорушень та обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння. Кримінальна відповідальність та звільнення від неї.

Тема 12. Множинність кримінальних правопорушень

Поняття множинності кримінальних правопорушень у кримінальному праві. Юридична характеристика множинності кримінальних правопорушень. Відмежування множинності кримінальних правопорушень від одиничних

кримінальних правопорушень, що складаються з декількох діянь, від складних (складених) кримінальних правопорушень, від триваючих та продовжуваних кримінальних правопорушень. Форми множинності кримінальних правопорушень. Підстави (критерії) виділення окремих форм множинності кримінальних правопорушень. Проблеми систематизації різних проявів множинності кримінальних правопорушень у науці кримінального права.

Форми множинності кримінальних правопорушень, що виділяються в КК України.

Повторність кримінальних правопорушень. Поняття повторності кримінальних правопорушень за КК України. Специфічні ознаки повторності кримінальних правопорушень. Відображення повторності кримінальних правопорушень у Загальній та Особливій частинах КК України. Види повторності. Кримінально-правове значення повторності кримінальних правопорушень.

Сукупність кримінальних правопорушень. Поняття сукупності кримінальних правопорушень за КК України. Специфічні ознаки сукупності кримінальних правопорушень. Відмінність сукупності кримінальних правопорушень від конкуренції кримінально-правових норм. Види сукупності кримінальних правопорушень: ідеальна, реальна, реально-ідеальна. Кримінально-правове значення сукупності кримінальних правопорушень.

Рецидив кримінальних правопорушень. Поняття рецидиву кримінальних правопорушень за КК України. Специфічні ознаки рецидиву кримінальних правопорушень. Відображення рецидиву кримінальних правопорушень у Загальній та Особливій частинах КК України. Види рецидиву: загальний, спеціальний, простий, багаторазовий, пенітенціарний. Кримінально-правове значення рецидиву кримінальних правопорушень та окремих його видів.

Поєднання в поведінці особи кількох форм множинності кримінальних правопорушень. Кримінально-правове значення такого поєднання.

Тема 13. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння

Поняття та юридична природа обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння. Проблеми класифікації цих обставин у науці кримінального права.

Необхідна оборона: поняття, ознаки, умови правомірності. Перевищення меж необхідної оборони. Юридична природа ситуації, передбаченої ч. 4 ст. 36 КК України. Провокація оборони.

Уявна оборона: поняття за КК України, юридична природа та основні різновиди. Вплив уявної оборони на кримінальну відповідальність особи.

Затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення: поняття, ознаки, умови правомірності, відмінність від необхідної оборони. Відповідальність за перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця.

Крайня необхідність: поняття, ознаки, умови правомірності, відмінність від необхідної оборони. Проблеми відповідальності за перевищення меж крайньої необхідності.

Фізичний або психічний примус: поняття та ознаки. Кримінально-правове значення фізичного та психічного примусу.

Виконання наказу або розпорядження: поняття та основний кримінально-правовий зміст. Підстави визнання наказу або розпорядження законним. Поняття та ознаки явно кримінально протиправного наказу або розпорядження. Правові наслідки відмови від виконання явно кримінально протиправного наказу або розпорядження. Особливості кримінальної відповідальності особи, яка віддала явно кримінально протиправний наказ або розпорядження, та особи, яка виконала такий наказ або розпорядження. Особливості кримінально-правової оцінки ситуації, в якій особа виконала наказ або розпорядження за обставин, коли вона не усвідомлювала і не могла усвідомлювати його кримінально протиправного характеру.

Діяння, пов'язане з ризиком: поняття та основний кримінально-правовий зміст. Поняття та ознаки виправданості ризику за КК України. Невиправданий ризик та його кримінально-правове значення.

Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації: поняття та основний кримінально-правовий зміст. Специфічні підстави та особливості кримінальної відповідальності особи, яка виконує таке завдання.

Виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України: поняття та основний кримінально-правовий зміст.

Тема 14. Кримінальна відповідальність та її підстава

Питання про свободу волі у кримінальному праві. Філософське обґрунтування кримінальної відповідальності особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. Кримінальна відповідальність як один із видів юридичної відповідальності. Поняття кримінальної відповідальності. Кримінально-правові відносини та їх структура. Виникнення і припинення кримінальної відповідальності. Питання про кримінальну відповідальність у науці кримінального права. Позитивна і негативна (ретроспективна) кримінальна відповідальність.

Співвідношення кримінальної відповідальності та кримінального покарання.

Об'єктивна та суб'єктивна підстава кримінальної відповідальності.

Форми реалізації кримінальної відповідальності. Загальна характеристика окремих форм кримінальної відповідальності, що передбачені у КК України.

Тема 15. Звільнення від кримінальної відповідальності

Поняття звільнення від кримінальної відповідальності. Передумови та підстави звільнення від кримінальної відповідальності. Порядок звільнення, його кримінально-правові наслідки. Види звільнення від кримінальної відповідальності.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям. Поняття щирого каяття, активного сприяння розкриттю кримінального

правопорушення, повного відшкодування завданих збитків, усунення заподіяної шкоди. Відмінність дійового каяття від добровільної відмови від доведення кримінального правопорушення до кінця.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим. Передумова та підстава звільнення. Поняття примирення з потерпілим, відшкодування завданих збитків, усунення заподіяної шкоди.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки. Умови та строки поручительства. Вимоги до поведінки особи, яку було передано на поруки. Кримінально-правові наслідки порушення особою умов передачі її на поруки.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку зі зміною обстановки. Передумови звільнення. Поняття та види зміни обстановки. Підстави звільнення. Характеристика діяння, що втратило суспільну небезпечність, та особи, яка перестала бути суспільно небезпечною.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності. Передумова звільнення. Тривалість строків та порядок їх обчислення. Залежність строків давності від класифікації кримінальних правопорушень. Зупинення, переривання, відновлення перебігу строків давності. Особливості застосування давності до особи, що вчинила особливо тяжкий злочин, за який згідно із законом може бути призначено довічне позбавлення волі. Незастосування давності до особи у разі вчинення нею злочинів проти миру та безпеки людства.

РОЗДІЛ 5. Покарання: поняття, види, порядок призначення, звільнення від покарання та його відбування

Тема 16. Покарання та його види

Поняття покарання. Ознаки покарання. Покарання як захід державного примусу. Роль покарання.

Мета покарання: кара, виправлення, загальна та спеціальна превенції.

Система та види покарань, її ознаки та значення. Види покарань: штраф; позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу; позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю; громадські роботи; виправні роботи; службові обмеження для військовослужбовців; конфіскація майна; арешт; обмеження волі; тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців; позбавлення волі на певний строк; довічне позбавлення волі.

Класифікація видів покарань. Критерії класифікації. Характеристика основних покарань, додаткових покарань, покарань, що можуть призначатися і як основні, і як додаткові.

Характеристика окремих видів покарань, підстави та умови їх застосування: штраф, позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу, позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю, громадські роботи, виправні роботи, службові обмеження для військовослужбовців, конфіскація майна, арешт, обмеження волі, тримання в

дисциплінарному батальйоні військовослужбовців, позбавлення волі на певний строк, довічне позбавлення волі.

Порядок заміни покарання одного виду іншим.

Тема 17. Призначення покарання

Поняття призначення покарання. Підстави призначення покарання. Принципи призначення покарання: законність покарання, визначення покарання в судовому вироку, обґрунтованість й обов'язковість мотивування покарання у вироку, гуманність покарання, індивідуалізація, справедливість покарання.

Загальні засади призначення покарання, їх поняття та зміст.

Призначення покарання у межах, установлених у санкції статті Особливої частини КК України, що передбачає відповідальність за вчинене кримінальне правопорушення. Значення положень Загальної частини КК України для призначення покарання. Врахування ступеня тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, особи винного та обставин, що пом'якшують або обтяжують покарання.

Загальна характеристика та значення для призначення покарання обставин, які пом'якшують покарання. Загальна характеристика та значення для призначення покарання обставин, які обтяжують покарання. Врахування судом при призначенні покарання обставин, що пом'якшують або обтяжують покарання.

Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення. Врахування ступеня тяжкості вчиненого діяння, ступеня здійснення кримінально протиправного наміру та причин, внаслідок яких кримінальне правопорушення не було доведено до кінця.

Призначення покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті. Врахування характеру та ступеня участі співучасників у вчиненні кримінального правопорушення.

Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом: підстави та порядок призначення. Призначення покарання нижче від найнижчої межі, встановленої в санкції Особливої частини КК України. Перехід до іншого, більш м'якого виду основного покарання, не зазначеного в санкції статті за вчинене кримінальне правопорушення. Непризначення додаткового покарання, передбаченого в санкції статті Особливої частини КК України як обов'язкового.

Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Правила призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Призначення покарання (основного і додаткового) за кожне кримінальне правопорушення окремо. Визначення остаточного покарання шляхом поглинення менш суворого покарання більш суворим. Призначення остаточного покарання шляхом повного чи часткового складання. Межі призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень, якщо хоча б один з них є умисним тяжким або особливо тяжким, або якщо хоча б за один із вчинених злочинів призначено довічне позбавлення волі. Порядок призначення додаткових покарань за сукупністю кримінальних правопорушень. Призначення покарання у випадку, якщо після постановлення вироку у справі буде встановлено, що засуджений винен ще і в іншому кримінальному правопорушенні, вчиненому ним до постановлення попереднього вироку.

Призначення покарання за сукупністю вироків. Правила призначення покарання за сукупністю вироків. Призначення покарання за новим вироком. Повне або часткове приєднання невідбутої частини покарання за попереднім вироком особливості призначення покарання за сукупністю вироків, якщо хоча б один із злочинів є особливо тяжким, та у випадку складання покарань у виді довічного позбавлення волі та будь-яких менш суворих покарань.

Порядок приєднання за сукупністю вироків додаткових покарань.

Порядок призначення покарань при одночасному збігу сукупності злочинів та сукупності вироків.

Відмінність правил призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень та сукупністю вироків.

Правила переведення менш суворих покарань у більш суворі.

Зарахування попереднього ув'язнення у строк покарання у разі засудження особи до позбавлення волі. Порядок обчислення строків покарання.

Тема 18. Звільнення від покарання та його відбування

Поняття звільнення від покарання та його відбування. Види звільнення: безумовне і умовне звільнення.

Поняття та ознаки умовного звільнення від покарання. Звільнення від відбування покарання з випробуванням, умовно-дострокове звільнення від відбування покарання, звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням. Обов'язки, які покладає суд на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням. Застосування додаткових покарань у разі звільнення від відбування основного покарання з випробуванням. Правові наслідки звільнення від відбування покарання з випробуванням.

Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання. Підстави застосування умовно-дострокового звільнення. Іспитовий строк при умовно-достроковому звільненні. Наслідки умовно-дострокового звільнення.

Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років. Підстави застосування звільнення від відбування покарання.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років. Умови звільнення. Тривалість іспитового строку. Особливості правових наслідків звільнення від покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років.

Безумовне звільнення від покарання: звільнення від покарання, якщо буде визнано, що з урахуванням бездоганної поведінки і сумлінного ставлення до праці цю особу на час розгляду справи в суді не можна вважати суспільно небезпечною, звільнення у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку, заміна невідбутої частини покарання більш м'яким, звільнення від покарання за хворобою.

Особливі види звільнення від покарання: звільнення від покарання у разі прийняття нового закону, що виключає або пом'якшує призначене особі покарання

Амністія і помилювання як підстави звільнення від покарання та його відбування.

Звільнення від покарання у зв'язку з втратою особою суспільної небезпечності. Підстави (обставини) звільнення від покарання у зв'язку з втратою особою суспільної небезпечності.

Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку. Строки давності виконання обвинувального вироку. Перебіг строків давності. Умови застосування давності обвинувального вироку. Підстави зупинення перебігу строку давності виконання обвинувального вироку.

Звільнення від покарання за хворобою. Види звільнення від покарання за хворобою. Умови звільнення від покарання за хворобою.

Тема 19. Судимість

Поняття та кримінально-правове значення судимості. Виникнення і припинення судимості. Способи припинення судимості. Правові наслідки припинення судимості.

Погашення судимості: поняття та умови. Строки погашення судимості та порядок їх обчислення. Особливості обчислення строку погашення судимості по закінченні строків давності виконання обвинувального вироку, при достроковому звільненні від відбування покарання, заміні невідбутої частини покарання більш м'яким. Переривання строку погашення судимості.

Зняття судимості: поняття, значення та порядок застосування.

РОЗДІЛ 6. Обмежувальні заходи. Правові наслідки застосування інших заходів кримінально-правового характеру. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх

Тема 20. Обмежувальні заходи. Інші заходи кримінально-правового характеру.

Поняття обмежувальних заходів, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство. Обов'язки, які можуть бути покладені на особу, що вчинила домашнє насильство. Особливості застосування обмежувальних заходів.

Поняття, підстави та мета застосування примусових заходів медичного характеру. Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру. Види примусових заходів медичного характеру. Критерії призначення примусових заходів медичного характеру. Продовження, зміна або припинення примусових заходів медичного характеру. Зарахування часу застосування примусових заходів медичного характеру до строку покарання.

Примусове лікування. Підстава застосування примусового лікування. Особи, до яких застосовується примусове лікування. Порядок здійснення примусового лікування, його залежність від виду покарання, який відбуває особа.

Спеціальна конфіскація. Випадки застосування спеціальної конфіскації.

Тема 21. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.

Поняття та підстави для застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру. Юридичні особи, до яких застосовуються заходи кримінально-правового характеру Підстави для звільнення юридичної особи від застосування заходів кримінально-правового характеру.

Види заходів кримінально-правового характеру, що застосовуються до юридичних осіб.

Загальні правила застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру Застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру за сукупністю кримінальних правопорушень.

Тема 22. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.

Примусові заходи виховного характеру: поняття, підстави та порядок застосування.

Види покарань, що можуть бути застосовані до неповнолітніх. Особливості призначення покарання, звільнення від відбування покарання з випробуванням, звільнення від покарання із застосування примусових заходів виховного характеру, звільнення від кримінальної відповідальності та відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності, умовно-дострокового звільнення від відбування покарання, погашення чи зняття судимості.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Вступ до Загальної частини кримінального права.												
Тема 1: Поняття, предмет, метод та система кримінального права України. Кримінальна політика	10	2	2	-	-	6	8	2	-	-	-	6
Тема 2: Закон про кримінальну відповідальність.	9	1	2	-	-	6	7	1	-	-	-	6
Тема 3: Чинність Закону про кримінальну відповідальність	11	1	4	-	-	6	7	1	-	-	-	6
Тема 4. Кримінальне	12	2	2	-	-	8	8	2	-	-	-	6

правопорушення та його види												
Разом за розділом 1	42	6	10	-	-	26	30	6	-	-	-	24
Роділ 2. Склад кримінального правопорушення: поняття, елементи, ознаки та види												
Тема 5. Склад кримінального правопорушення і кваліфікація злочинів	10	2	2	-	-	6	12	2	-	-	-	10
Тема 6. Об'єкт і предмет кримінального правопорушення	10	2	2	-	-	6	12	-	-	-	-	12
Тема 7. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення	12	2	4	-	-	6	14	-	-	-	-	12
Тема 8. Суб'єкт кримінального правопорушення	10	2	2	-	-	6	14	-	-	-	-	12
Тема 9. Суб'єктивна сторона складу кримінального правопорушення	12	2	4	-	-	6	14	-	-	-	-	12
Разом за розділом 2	54	10	14		-	30	66	2	-	-	-	58
Роділ 3. Стадії вчинення кримінального правопорушення та співучасть у кримінальному правопорушенні.												
Тема 10. Стадії вчинення умисного кримінального правопорушення	12	2	4	-	-	6	15	-	1	-	-	14
Тема 11: Співучасть у кримінальному правопорушенні	12	2	4	-	-	6	17	-	1	-	-	14
Разом за розділом 3	24	4	8	-	-	12	32	-	2	-	-	28
Усього годин за III семестр	120	20	32	-	-	68	120	8	2	-	-	110
Розділ 4. Множинність кримінальних правопорушень та обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння. Кримінальна відповідальність та звільнення від неї												
Тема 12. Множинність кримінальних правопорушень	10	2	2	-	-	6	12	2	-	-	-	10
Тема 13. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння	12	2	4	-	-	6	12	2	-	-	-	10
Тема 14. Кримінальна відповідальність та її підстава	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10

Тема 15. Звільнення від кримінальної відповідальності	12	2	4	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Разом за розділом 4	44	8	12	-	-	24	44	4	-	-	-	40
Розділ 5. Покарання: поняття, види, порядок призначення, звільнення від покарання та його відбування												
Тема 16. Покарання та його види	12	2	4	-	-	6	12	-	2	-	-	10
Тема 17. Призначення покарання	12	2	4	-	-	6	12	2	-	-	-	10
Тема 18. Звільнення від покарання та його відбування	12	2	4	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Тема 19. Судимість.	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Разом за розділом 5	46	8	14	-	-	24	44	2	2	-	-	40
Розділ 6. Обмежувальні заходи. Правові наслідки застосування інших заходів кримінально-правового характеру. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх												
Тема 20. Обмежувальні заходи. Інші заходи кримінально-правового характеру	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Тема 21. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб	8	-	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Тема 22. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх	12	2	4	-	-	6	12	-	-	-	-	12
Разом за розділом 6	30	4	8	-	-	18	32	-	-	-	-	32
Всього годин за IV семестр	120	20	34	-	-	66	120	6	2	-	-	112
Всього годин за рік	240	40	66	-	-	134	240	14	4	-	-	222

4. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Теми лекційних занять

4.1.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Розділ 1. Вступ до Загальної частини кримінального права		6
1.	Поняття, предмет, метод та система кримінального права України. Кримінальна політика	2
2.	Закон про кримінальну відповідальність	1
3.	Чинність Закону про кримінальну відповідальність	1
4.	Кримінальне правопорушення та його види	2
Розділ 2. Склад кримінального правопорушення: поняття, елементи,		10

ознаки та види		
5.	Склад кримінального правопорушення і кваліфікація кримінальних правопорушень	2
6.	Об'єкт і предмет кримінального правопорушення	2
7.	Об'єктивна сторона кримінального правопорушення	2
8.	Суб'єкт кримінального правопорушення	2
9.	Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення	2
Розділ 3. Стадії вчинення кримінального правопорушення та співучасть у кримінальному правопорушенні.		4
10.	Стадії вчинення кримінального правопорушення	2
11.	Співучасть у кримінальному правопорушенні	2
Всього за III семестр		20
Розділ 4. Множинність кримінальних правопорушень та обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння. Кримінальна відповідальність та звільнення від неї		8
12.	Множинність кримінальних правопорушень	2
13.	Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння	2
14.	Кримінальна відповідальність та її підстави	2
15.	Звільнення від кримінальної відповідальності	2
Розділ 5. Покарання: поняття, види, порядок призначення, звільнення від покарання та його відбування		8
16.	Поняття і мета покарання. Система і види покарань	2
17.	Призначення покарання	2
18.	Звільнення від покарання і його відбування	2
19.	Судимість	2
Розділ 6. Обмежувальні заходи. Правові наслідки застосування інших заходів кримінально-правового характеру. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх		4
20.	Обмежувальні заходи. Інші заходи кримінально-правового характеру.	2
21.	Особливості кримінальної відповідальності і покарання неповнолітніх	2
Всього за IV семестр		20
Разом		40

4.1.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Розділ 1. Вступ до Загальної частини кримінального права		6
1.	Поняття, предмет, метод та система кримінального права України. Кримінальна політика	2
2.	Закон про кримінальну відповідальність	1
3.	Чинність Закону про кримінальну відповідальність	1
4.	Кримінальне правопорушення та його види	2
Розділ 2. Склад кримінального правопорушення: поняття, елементи, ознаки та види		2
5.	Склад кримінального правопорушення і кваліфікація кримінальних правопорушень	2

	Всього за III семестр	8
Розділ 4. Множинність кримінальних правопорушень та обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння. Кримінальна відповідальність та звільнення від неї		4
6.	Множинність кримінальних правопорушень	2
7.	Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння	2
Розділ 5. Покарання: поняття, види, порядок призначення, звільнення від покарання та його відбування		2
8.	Призначення покарання	2
Всього за IV семестр		6
Разом		14

4.2. Теми семінарських (практичних) занять 4.2.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Розділ 1. Вступ до Загальної частини кримінального права		10
1.	Поняття, предмет, метод та система кримінального права України. Кримінальна політика	2
2.	Закон про кримінальну відповідальність	2
3.	Чинність Закону про кримінальну відповідальність	4
4.	Кримінальне правопорушення та його види	2
Розділ 2. Склад кримінального правопорушення: поняття, елементи, ознаки та види		14
5.	Склад кримінального правопорушення і кваліфікація кримінальних правопорушень	2
6.	Об'єкт і предмет кримінального правопорушення	2
7.	Об'єктивна сторона кримінального правопорушення	4
8.	Суб'єкт кримінального правопорушення	2
9.	Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення	4
Розділ 3. Стадії вчинення кримінального правопорушення та співучасть у кримінальному правопорушенні.		8
10.	Стадії вчинення кримінального правопорушення	4
11.	Співучасть у кримінальному правопорушенні	4
Всього за III семестр		20
Розділ 4. Множинність кримінальних правопорушень та обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння. Кримінальна відповідальність та звільнення від неї		12
12.	Множинність кримінальних правопорушень	2
13.	Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння	4
14.	Кримінальна відповідальність та її підстави	2
15.	Звільнення від кримінальної відповідальності	4
Розділ 5. Покарання: поняття, види, порядок призначення, звільнення від покарання та його відбування		14
16.	Поняття і мета покарання. Система і види покарань	4
17.	Призначення покарання	4

18.	Звільнення від покарання і його відбування	2
19.	Судимість	2
Розділ 6. Обмежувальні заходи. Правові наслідки застосування інших заходів кримінально-правового характеру. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх		8
20.	Обмежувальні заходи. Інші заходи кримінально-правового характеру.	2
21.	Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб	2
22.	Особливості кримінальної відповідальності і покарання неповнолітніх	4
Всього за IV семестр		34
Разом		66

4.2.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Розділ 3. Стадії вчинення кримінального правопорушення та співучасть у кримінальному правопорушенні.		2
1.	Стадії вчинення кримінального правопорушення	1
2.	Співучасть у кримінальному правопорушенні	1
Всього за III семестр		2
Розділ 5. Покарання: поняття, види, порядок призначення, звільнення від покарання та його відбування		2
3.	Поняття і мета покарання. Система і види покарань	2
Всього за IV семестр		2
Разом		4

4.3. Завдання для самостійної роботи

4.3.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Розділ 1. Вступ до Загальної частини кримінального права		26
1.	Поняття, предмет, метод та система кримінального права України. Кримінальна політика	6
2.	Закон про кримінальну відповідальність	6
3.	Чинність Закону про кримінальну відповідальність	6
4.	Кримінальне правопорушення та його види	8
Розділ 2. Склад кримінального правопорушення: поняття, елементи, ознаки та види		30
5.	Склад кримінального правопорушення і кваліфікація кримінальних правопорушень	6
6.	Об'єкт і предмет кримінального правопорушення	6
7.	Об'єктивна сторона кримінального правопорушення	6
8.	Суб'єкт кримінального правопорушення	6
9.	Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення	6
Розділ 3. Стадії вчинення кримінального правопорушення та співучасть у кримінальному правопорушенні.		12

10.	Стадії вчинення кримінального правопорушення	6
11.	Співучасть у кримінальному правопорушенні	6
	Всього за III семестр	68
Розділ 4. Множинність кримінальних правопорушень та обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння. Кримінальна відповідальність та звільнення від неї		24
12.	Множинність кримінальних правопорушень	6
13.	Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння	6
14.	Кримінальна відповідальність та її підстави	6
15.	Звільнення від кримінальної відповідальності	6
Розділ 5. Покарання: поняття, види, порядок призначення, звільнення від покарання та його відбування		24
16.	Поняття і мета покарання. Система і види покарань	6
17.	Призначення покарання	6
18.	Звільнення від покарання і його відбування	6
19.	Судимість	6
Розділ 6. Обмежувальні заходи. Правові наслідки застосування інших заходів кримінально-правового характеру. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх		18
20.	Обмежувальні заходи. Інші заходи кримінально-правового характеру.	6
21.	Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб	6
22.	Особливості кримінальної відповідальності і покарання неповнолітніх	6
	Всього за IV семестр	66
	Разом	134

4.3.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Розділ 1. Вступ до Загальної частини кримінального права		24
1.	Поняття, предмет, метод та система кримінального права України. Кримінальна політика	6
2.	Закон про кримінальну відповідальність	6
3.	Чинність Закону про кримінальну відповідальність	6
4.	Кримінальне правопорушення та його види	6
Розділ 2. Склад кримінального правопорушення: поняття, елементи, ознаки та види		58
5.	Склад кримінального правопорушення і кваліфікація кримінальних правопорушень	10
6.	Об'єкт і предмет кримінального правопорушення	12
7.	Об'єктивна сторона кримінального правопорушення	12
8.	Суб'єкт кримінального правопорушення	12
9.	Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення	12
Розділ 3. Стадії вчинення кримінального правопорушення та співучасть у кримінальному правопорушенні.		28
10.	Стадії вчинення кримінального правопорушення	14

11.	Співучасть у кримінальному правопорушенні	14
	Всього за III семестр	110
Розділ 4. Множинність кримінальних правопорушень та обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння. Кримінальна відповідальність та звільнення від неї		40
12.	Множинність кримінальних правопорушень	10
13.	Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння	10
14.	Кримінальна відповідальність та її підстави	10
15.	Звільнення від кримінальної відповідальності	10
Розділ 5. Покарання: поняття, види, порядок призначення, звільнення від покарання та його відбування		40
16.	Поняття і мета покарання. Система і види покарань	10
17.	Призначення покарання	10
18.	Звільнення від покарання і його відбування	10
19.	Судимість	10
Розділ 6. Обмежувальні заходи. Правові наслідки застосування інших заходів кримінально-правового характеру. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх		32
20.	Обмежувальні заходи. Інші заходи кримінально-правового характеру.	10
21.	Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб	10
22.	Особливості кримінальної відповідальності і покарання неповнолітніх	12
	Всього за IV семестр	112
	Разом	222

4.5. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Не передбачено

4.6. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни «Кримінальне право (Загальна частина)» передбачено комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяє розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця, з урахуванням індивідуальних особливостей учасників освітнього процесу.

З метою формування професійних компетентностей широко впроваджуються інноваційні методи навчання. Це – комп'ютерна підтримка освітнього процесу, впровадження інтерактивних методів навчання (робота в малих групах, мозковий штурм, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань, кейс-метод, проєктний метод тощо).

За джерелами знань на заняттях використовуються словесні (розповідь, бесіда, лекція) та практичні методи.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються проблемно-інформаційний, проєктно-пошуковий, дослідницький методи.

Із метою забезпечення максимального засвоєння студентами матеріалу курсу використовуються наступні методи навчання:

1) Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні (лекція-монолог, лекція-діалог, проблемна-лекція);
- наочні (презентація, демонстрування);
- практичні методи (вправи; практичні завдання, робота із судовою практикою).

2) Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- метод проблемного викладу матеріалу;
- моделювання життєвих ситуацій;
- мозковий штурм;
- метод опори на життєвий досвід;
- навчальної дискусії.

3) Методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

- усного контролю;
- письмового контролю;
- самоконтролю та взаємоконтролю;
- рецензування відповідей.

4.7. Засоби діагностики результатів навчання здобувачів освіти.

Порядок та критерії виставлення балів

Контрольні заходи здійснюються з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, системності, всебічності.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- екзамен;
- стандартизовані тести;
- доповіді на практичних заняттях;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах
- розв'язання ситуаційних задач.

Використовуються такі методи контролю (усний, письмовий), які мають сприяти підвищенню мотивації студентів до навчально-пізнавальної діяльності.

Поточний контроль. *Завданням поточного контролю* є перевірка розуміння та засвоєння певної частини навчального матеріалу, рівня сформованості навичок, умінь самостійно опрацювати навчальний матеріал, здатності осмислити зміст теми.

Об'єктами поточного контролю знань студента є систематичність та активність роботи на заняттях; виконання завдань для самостійної роботи. Оцінюванню підлягають:

- виступ з основного питання;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- аналіз законодавства та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи тощо);
- самостійне опрацювання тем;

- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань.

У разі невиконання завдань поточного контролю студент має право скласти їх індивідуально до останнього практичного заняття.

Критеріями оцінки усних відповідей є:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладання, культура мови;
- емоційність та переконаність;
- використання основної та додаткової літератури;
- посилання на норми чинного законодавства;
- аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки.

Критеріями оцінки письмових завдань є:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки;
- акуратність оформлення письмової роботи.

Критеріями оцінювання практичних завдань є:

- загальний фактичний та правовий аналіз відносин, викладених у фабулі;
- визначення основного та додаткового джерела правового регулювання;
- загальна остаточна відповідь;
- детальна відповідь;
- теоретичний та практичний рівень правових знань;
- професійні та розумові якості студента.
-

Максимальний бал за виступ з питань певної теми на *семінарському занятті - 5 балів*:

- **5 балів** ставиться, коли здобувач повністю засвоїв теоретичний матеріал, логічно викладає його, пов'язуючи з вивченим раніше, бачить міжпредметні зв'язки, наводить аргументи, робить посилання на літературу. Обов'язковим є ознайомлення з додатковою літературою, її опрацювання і використання під час розкриття питання. Здобувач робить висновки, висловлює гіпотези, дискутує.

- **4 бали** ставиться, коли здобувач засвоїв теоретичний матеріал, вільно викладає його, наводить приклади, однак є незначні проблеми з усвідомленням системних зв'язків, коментарем теоретичного матеріалу. Не завжди дотримується логіки викладу, припускається незначних помилок чи неточностей.

- **3 бали** ставиться здобувачеві, який засвоїв матеріал на рівні переказування, відтворює вивчене не завжди логічно, припускається помилок.

- **2 бали** одержує здобувач, який невпевнено переказує матеріал, не завжди вправно ілюструючи його. Під час відповіді потребує допомоги, допускається помилок.

- **1 бал** одержує здобувач, який має лише приблизне уявлення про питання, що розглядається на занятті, може сказати два-три речення по суті питання, назвати деякі правові документи.

Якщо здобувач жодного разу не відповідав на семінарських заняттях, матиме за відповідний поточний контроль 0 балів.

Здобувач, який не з'являвся на заняття (з поважних причин, підтверджених документально), а отже, не мав *поточних оцінок*, має право повторно пройти поточний контроль під час консультацій. На консультаціях здобувач може відпрацювати пропущені семінарські заняття, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

Підсумковий контроль. Завданням підсумкового контролю є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

З дисципліни «Кримінальне право (Загальна частина)» як форму підсумкового семестрового контролю передбачено **екзамен**, а підсумкового річного контролю - **екзамен**.

Першим етапом семестрового контролю є визначення підсумкової семестрової оцінки як суми підсумкових оцінок, отриманих за результатами засвоєння всіх розділів.

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів поточного контролю (максимум 60 балів), яка сумується до кількості балів, які отримав студент на екзамені (максимум 40 балів).

Усім студентам, які повністю виконали навчальний план і позитивно атестовані з цієї дисципліни (набрали не менше 60 % від 100 балів), сумарний результат семестрового контролю в балах та оцінка за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та за шкалою ECTS заноситься у Відомість обліку успішності (форма № Н-5.03), Залікову книжку студента (форма № Н-2.03). Заповнена та оформлена відомість обліку успішності повертається у деканат у визначений термін особисто викладачем.

У випадку отримання менше 60 балів (FX в ECTS) за результатами семестрового контролю, студент обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академзаборгованості.

4.8. Перелік програмових питань для самоконтролю:

1. Поняття та завдання кримінального права України.
2. Принципи кримінального права України.
3. Система кримінального права України.
4. Функції кримінального права України.
5. Предмет правового регулювання кримінального права.
6. Методи науки кримінального права.
7. Джерела кримінального права. Поняття кримінального закону.
8. Дія кримінально-правових норм у часі, просторі та за колом осіб.
9. Тлумачення закону про кримінальну відповідальність.
10. Структура кримінально-правової норми та види кримінально-правових норм.
11. Поняття та ознаки кримінального правопорушення.
12. Класифікація кримінальних правопорушень та її правове значення.

13. Поняття та підстави кримінально-правової відповідальності.
14. Поділ ознак загального складу кримінального правопорушення на обов'язкові та факультативні.
15. Поняття та елементи складу кримінального правопорушення.
16. Формальні, матеріальні та усічені склади кримінальних правопорушень.
17. Об'єкт кримінального правопорушення.
18. Поняття, значення та види об'єктів кримінального правопорушення.
19. Предмет кримінального правопорушення.
20. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення.
21. Суспільно небезпечне діяння. Дія або бездіяльність.
22. Суспільно небезпечні наслідки як ознака об'єктивної сторони.
23. Причинний зв'язок між суспільно небезпечним діянням та наслідками.
24. Час, місце, спосіб, засоби, знаряддя, обстановка вчинення кримінального правопорушення.
25. Суб'єкт кримінального правопорушення.
26. Осудність та неосудність у кримінальному праві України.
27. Обмежена осудність.
28. Спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення.
29. Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення вчинені у стані сп'яніння.
30. Загальна характеристика суб'єктивної сторони кримінального правопорушення.
31. Умисел та його види.
32. Необережність та її види.
33. Складна форма вини.
34. Помилка та її кримінально-правове значення.
35. Мотив та мета кримінального правопорушення.
36. Стадії вчинення кримінального правопорушення.
37. Готування до кримінального правопорушення. Відмінність готування від виявлення наміру вчинити кримінальне правопорушення.
38. Поняття та види замаху на кримінальне правопорушення.
39. Відмінність замаху на кримінальне правопорушення від готування.
40. Добровільна відмова при незакінченому кримінальному правопорушенні.
41. Поняття та форми співучасті у вчиненні кримінального правопорушення.
42. Види співучасників.
43. Переховування та неповідомлення про кримінальне правопорушення.
44. Кримінальна відповідальність співучасників.
45. Особливості кримінально-правової відповідальності організаторів та учасників організованої групи чи злочинної організації.
46. Причетність до кримінального правопорушення.
47. Добровільна відмова співучасників.
48. Екссес виконавця та його правові наслідки.
49. Поняття та ознаки множинності кримінальних правопорушень. Відмінність множинності кримінальних правопорушень від складних одиничних кримінальних правопорушень.
50. Повторність кримінальних правопорушень.

51. Сукупність кримінальних правопорушень.
52. Рецидив кримінальних правопорушень.
53. Поняття та загальна характеристика обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння.
54. Необхідна оборона.
55. Відмінність крайньої необхідності від необхідної оборони.
56. Затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення.
57. Крайня необхідність.
58. Фізичний або психічний примус.
59. Виконання наказу або розпорядження.
60. Діяння, пов'язане з ризиком.
61. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації.
62. Кримінальна відповідальність: поняття, підстава та форми реалізації.
63. Правові підстави та порядок звільнення від кримінальної відповідальності.
64. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям.
65. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим.
66. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки.
67. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності.
68. Поняття, мета та значення покарання.
69. Система покарань.
70. Види покарань.
71. Загальні засади призначення покарання.
72. Обставини, які пом'якшують покарання.
73. Обставини, які обтяжують покарання.
74. Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення та за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті.
75. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом.
76. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.
77. Призначення покарання за сукупністю вироків.
78. Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення.
79. Поняття та підстави звільнення від покарання та його відбування.
80. Звільнення від відбування покарання з випробуванням.
81. Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку.
82. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання.
83. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким.
84. Судимість та її правові наслідки.
85. Зняття та погашення судимості.
86. Обмежувальні заходи.
87. Інші заходи кримінально-правового характеру.
88. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб: види та підстави застосування.
89. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх.

- 90.Звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру.
- 91.Види примусових заходів виховного характеру та особливості їх призначення
- 92.Види покарань які застосовуються до неповнолітніх, особливості їх застосування.
- 93.Особливості призначення покарання до неповнолітніх.
- 94.Особливості звільнення неповнолітніх від покарання та його відбування.
95. Особливості погашення та зняття судимості щодо осіб які вчинили злочин у віці до 18 років

4.9. Схема нарахування балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота (III семестр)						Екзамен	Сума
Розділ 1	Розділ 2	Розділ 3	Контрольна робота	Самостійна робота	Разом		
Теми 1-4	Теми 5-9	Теми 10-11					
15	15	10	5	15	60	40	100

Поточне тестування та самостійна робота (IV семестр)						Екзамен	Сума
Розділ 4	Розділ 5	Розділ 6	Контрольна робота	Самостійна робота	Разом		
Теми 12-15	Теми 16-19	Теми 20-22					
15	15	10	5	15	60	40	100

Розподіл балів за виконання курсового проєкту (роботи)

Зміст	Оформлення	Захист роботи	Сума
до 60	до 10	до 30	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

5. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

5.1. Рекомендована література

Нормативно-правові акти:

1. Європейська конвенція про взаємну допомогу у кримінальних справах, 1959 рік, та Додатковий протокол 1978 року до Конвенції.
2. Європейська конвенція про видачу правопорушників, 1957 рік. Додатковий протокол 1975 року та Другий додатковий протокол 1978 року до Конвенції.
3. Європейська конвенція про передачу кримінальних справ, 15 травня 1972 р.
4. Інструкція про порядок виконання європейських конвенцій з питань кримінального судочинства: Затверджено наказом Міністерства юстиції України, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України, Державної податкової адміністрації України, Державного департаменту України з питань виконання покарань 29 червня 1999 р. № 34/5/22/103/512/326/73.
5. Конвенція о правовой помощи и правовых отношениях по гражданским, семейным и уголовным делам: Подписанная в Минске 22 января 1993 г. десятью государствами.
6. Конвенція про захист прав і основних свобод людини від 4 листопада 1950 р.
7. Конвенція про передачу засуджених осіб, 21 березня 1983 р..
8. Конституція України, від 28 червня 1996 р.; зі змінами.
9. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р.; зі змінами.
10. Про виконання судами України законодавства в справах про повторні злочини та постанов Пленуму Верховного Суду України з цього питання: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 12 жовтня 1989 р. № 7.
11. Про громадянство України: Закон України від 18 січня 2001 р.
12. Про державний кордон України: Закон України від 4 листопада 1991 року.
13. Про дипломатичні представництва та консульські установи іноземних держав в Україні: Положення, затверджене Указом Президента України від 10 червня 1993 року.
14. Про застосування амністії в Україні: Закон України від 1 жовтня 1996 р.
15. Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 1 листопада 1996 р. № 9.
16. Про Положення про порядок здійснення помилування: Затверджене Указом Президента України від 21 квітня 2015 р. № 223/2015.
17. Про практику застосування судами законодавства про звільнення від відбування покарання засуджених, які захворіли на тяжку хворобу: Постанова Пленуму Верховного Суду України № 8 від 28 березня 1973 року з наступними змінами.
18. Про практику застосування судами примусових заходів медичного характеру та примусового лікування: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 3 червня 2005 р. № 7.

19.Про практику застосування судами України законодавства про повторні злочини: Постанова Пленуму Верховного Суду України №5 від 28 червня 1984 року з наступними змінами.

20.Про практику розгляду судами України клопотань про погашення і дострокове зняття судимості: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 16 травня 1975 р. № 4.

21.Про психіатричну допомогу: Закон України від 22 лютого 2000 року.

22.Про ратифікацію Європейської конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах, 1959 рік, та Додаткового протоколу 1978 року до Конвенції: Закон України від 16 січня 1998 р.

23.Про ратифікацію Європейської конвенції про видачу правопорушників, 1957 рік, Додаткового протоколу 1975 року та Другого додаткового протоколу 1978 року до Конвенції: Закон України від 16 січня 1998 р.

24.Про ратифікацію Конвенції про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах: Закон України від 10 листопада 1994 р.

25.Про ратифікацію Протоколу до Конвенції про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах від 22 січня 1993 р.: Закон України від 3 березня 1998 р.

26.Про судову практику у справах про необхідну оборону: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 1.

27.Про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання і заміну невідбутої частини покарання більш м'яким: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 2.

Основна

1. Вереша Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина: навч. посіб. 5 вид. перероб і доп. Київ: Алерта, 2018. 360 с.

2. Гончар Т.О., Стрельцов Є.Л., Чуваков О.А. Кримінальне право України: Загальна та Особлива частини: навчальний посібник для підготовки до іспитів / за заг. ред. Є.Л. Стрельцова. 2-ге вид., випр. і доп. Харків: Одиссей, 2012. 264 с.

3. Кримінальне право України. Загальна частина : навч. посіб. / А. М. Яценко, В. Б. Харченко, О. О. Житний та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. - Харків : Право, 2019. - 480 с.

4. Кримінальне право України. Теоретичний курс і практикум: посіб. для підгот. до держ. іспитів / В.В. Кузнецов, А.В. Савченко, В.С. Плугатир; за заг. ред. В.Я. Горбачевського. Київ: Вид. Паливода А.В., 2005.

5. Кримінальне право України: Загальна частина : підручник / Баулін Ю.В. та ін. ; за ред. В.В.Сташиса, В.Я.Тація. 4-те вид., переробл. і допов. Харків : Право, 2010. 456 с.

6. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. / за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 5-те вид., допов. Харків: Право, 2013. Т. 1: Загальна частина / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін. 376 с.

7. Кримінальний кодекс України: науково-практичний коментар. Видання дев'яте, перероблене та доповнене / Відп. ред. Є.Л. Стрельцов. Харків: Одиссей, 2013. 912 с.

8. Навроцький В. О. Основи кримінально-правової кваліфікації: навч. посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2006. 704 с.
9. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України. 4-те вид., переробл. та доповн. / Відп. ред. С.С.Яценко. Київ: А. С. К. 2005.
10. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за заг. ред. Литвинова О. М. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 528 с.
11. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. 11-е вид., доп. і пер./ За ред.. М.І.Мельника, М.І.Хавронюка. К.: ВД «Дакор», 2019. 1384 с.
12. Постанови Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах (1973-2004). Офіційне видання / за заг. ред. В.Т. Маляренка. Київ. 2004.
13. Практика судів України з кримінальних справ (2001-2005). *Бюлетень законодавства і юридичної практики України*. 2005. № 11.
14. Сучасне кримінальне право України: нормативно-правові документи та судово-слідча практика: Хрестоматія / упоряд. А.В. Савченко та ін.; За заг. ред. В.В. Кузнецова. Київ: Вид. ПАЛИВОДА А.В., 2005.
15. Фріс П. Л. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Атіка, 2004. 488 с.

Допоміжна

1. Андрушко А. Чи виправданою є заборона призначати громадські роботи особам, які досягли пенсійного віку? *Підприємництво, господарство і право*. 2010. №3. С.120-123.
2. Антонюк Н. Засоби диференціації кримінальної відповідальності. *Право України*. 2020. №2. С.228-243.
3. Анчукова М. Про поняття діяння пов'язаного з ризиком, як обставини що виключає злочинність діяння. *Підприємництво, господарство і право*. 2002. № 7. С. 105.
4. Бабанли Р. Формування вказівок щодо призначення покарання як перспективний напрям удосконалення каральної політики у державах європейсько-континентальної системи права. *Право України*. 2017. № 9. С. 205-212.
5. Багмета А., Бычков В. Банда как организованная группа: теория и судебная практика. *Уголовное право*. №4. 2007. С. 4-7.
6. Бараков О. Практика заміни невідбутої частини покарання у виді позбавлення волі більш м'яким покаранням. *Підприємництво, господарство і право*. №3. 2007. С. 119-122.
7. Баулін Ю.В. Звільнення від кримінальної відповідальності. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2013. № 1(1). С.185-207.
8. Борков О. Практика заміни не відбутої частини покарання у виді позбавлення волі більш м'яким покаранням. *Підприємництво, господарство і право*. 2007. №3. С. 119-123.
9. Бурда С. Міжнародний та національний досвід щодо звільнення від покарання у зв'язку з хворобою. *Економіка. Фінанси. Право*. 2011. № 8. С.32-36.
10. Володарський В. Проблемні питання необхідної оборони. *Право України*. 1998. № 11. С. 118-122.

11. Галабала М. Поняття та значення Загальної частини кримінального законодавства. *Підприємництво, господарство і право*. 2006. №3. С. 122-125.
12. Гізимчук С., Говорун Д. Умовно дострокове звільнення від покарання осіб, засуджених до позбавлення волі: перспективи вдосконалення. *Підприємництво, господарство і право*. 2007. №7. С. 115-119.
13. Гончарук О. Деякі питання застосування інституту довічного позбавлення волі у кримінальному праві держав – членів Європейського Союзу. *Право України*. 2011. №11-12. С. 144-149.
14. Горобець К. Властивості суб'єктів злочину за кримінальним правом України. *Підприємництво, господарство і право*. 2006. №2. С. 121-123.
15. Готін О. Подвійні стандарти спеціальних кримінально-правових норм: деякі міркування з приводу здобутків та витрат криміналізації. *Підприємство, господарство і право*. 2005. № 10. С. 133-136.
16. Гримайло В. Окремі питання інституту вини у Кримінальному Кодексі України. *Підприємництво, господарство і право*. 2007. №3. С. 127-133.
17. Демидова Л. Кримінальна відповідальність за участь у злочинах, вчинених злочинною організацією. *Право України*. 2003. № 1. С.102.
18. Дячук С.І. Виконання наказу чи розпорядження у кримінальному праві (основні поняття, проблеми кваліфікації, удосконалення законодавства). Київ: Атіка, 2001. 176 с.
19. Доктрина кримінального права України (тема номера). *Право України*. 2020. №2.
20. Євремів Є. Організовані злочинні угруповання в теорії вітчизняного кримінального права. *Вісник прокуратури*. 2001. № 3.
21. Єрмак О. Умови звільнення від кримінальної відповідальності учасника злочинної організації (порівняльно-правовий аспект). *Підприємництво, господарство і право*. 2002. № 9. С. 88.
22. Житний О.О. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку зі зміною обстановки. *Вісник НУВС*. 2004. № 26. С. 23-27.
23. Житний О.О. Конкуренція кримінально-правових норм про звільнення від кримінальної відповідальності. *Вісник НУВС*. 2004. № 28. С. 81-84.
24. Житний О.О. Об'єктивні ознаки дійового каяття. *Вісник НУВС*. 2003. № 23. С. 107-112.
25. Інститут кримінальних проступків як новела кримінального законодавства України (Актуальна тема номера). *Право України*. 2021. №3.
26. Клименко В. Проблема вдосконалення законодавства про строки давності притягнення до кримінальної відповідальності. *Підприємництво, господарство і право*. №1. 2006. С. 107-109.
27. Книженко О.О. Іспитовий строк при звільненні від відбування покарань з випробуванням. *Вісник НУВС*. 2003. № 23. С. 82-85.
28. Ковітіді О. Звільнення від кримінального покарання у зв'язку із закінченням строків давності. *Підприємництво, господарство і право*. 2005. № 2. С. 31-34.
29. Ковітіді О. Окремі проблеми кримінально-правового регулювання звільнення від кримінальної відповідальності неповнолітніх. *Підприємництво, господарство і право*. 2004. № 3. С. 96.

30. Козаченко О. Застосування інших кримінально-правових заходів як альтернатива кримінальної відповідальності юридичних осіб. *Підприємництво, господарство і право*. 2005. №2. С. 39-41.
31. Козирева В. Кримінальні покарання майнового характеру: сутність, мета, практика застосування. *Підприємництво, господарство і право*. 2006. №4. – С. 140-144.
32. Коротюк О. До питання про спеціальний суб'єкт злочину. *Юридична Україна*. 2011. №7. С.74-78.
33. Лемешко О. Здійснення правомірного контролю як спеціальна обставина, що виключає кримінальну відповідальність за потурання злочину. *Вісник Академії правових наук України*. 2000. № 3 (22). С. 217-222.
34. Лень В.В. Примусові заходи медичного характеру: шляхи удосконалення. *Вісник Запорізького юридичного інституту МВС України*. 1998. Вип. 3 (5).
35. Матюшенко Р. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям. *Право України*. 2002. № 8. С. 99.
36. Мельник М. Помилкова криміналізація: види, причини та наслідки. *Підприємство, господарство і право*. 2004. №5. С. 94-100.
37. Мельников А.М. Відповідальність злочинної групи при ексцесі виконання. *Право і безпека*. 2004. № 2. С. 82-85.
38. Меркулова В. Удосконалення кримінального законодавства щодо жінок, які вчинили злочин. *Право України*. 2002. № 6. С. 118.
39. Митрофанов І. Окремі питання правового регулювання примусового лікування наркозалежних осіб, що вчинили злочини. *Юридична Україна*. 2005. № 5. С. 77.
40. Митрофанов І. Сучасне кримінально-правове розуміння механізму реалізації відповідальності. *Право України*. 2011. №4. С.184-190.
41. Музика А.А. Примусові заходи медичного і виховного характеру. Київ: НАВС України, 1997.
42. Новітні кримінально-правові дослідження – 2019: альманах наукових досліджень /за ред.. О.В. Козаченка, О.М. Мусиченко. Миколаїв: СПД Румянцева Г.В., 2019. 278 с.
43. Новицький Г. В. Поняття і форми співучасті у злочині за кримінальним правом України: науково-практичний посібник. Київ : Вища школа, 2001.
44. Ободовський О. Способи законодавчого опису триваючих злочинів. *Право України*. 2016. №11. С. 227-235.
45. Оробець К. Нормативний статус помилки у кримінальному праві: нормативний аналіз. *Підприємство, господарство і право*. 2004. № 3. С. 117.
46. Панов М. Кримінальна протиправність як ознака злочину. *Право України*. 2011. №9. С. 62-75.
47. Панов М. Про співвідношення і взаємозв'язок понятійних апаратів наук кримінального циклу. *Право України*. 2019. № 9. С. 182-195.
48. Панов М. Кваліфікація кримінальних правопорушень: поняття і кримінально-правове значення. *Право України*. 2021. № 9. С. 117-145.

49. Пентегов В. Концепції кримінальної відповідальності, її позитивний та ретроспективний аспекти. *Підприємництво, господарство і право*. №12. 2006. С. 63-66.
50. Рабинович П. Поняття кримінального правопорушення та покарання в інтерпретації Європейського суду з прав людини. *Право України*. 2011. №9. С. 377-381.
51. Рощина І. Принципи та аналогія у кримінальному праві України. *Право України*. 2007. № 8. С.25-30.
52. Савченко А. Попередня злочинна діяльність і співучасть за кримінальним законодавством України та США (на рівні федерації): порівняльний аналіз. *Підприємництво, господарство і право*. 2005. № 11. С. 149-154.
53. Сердюк П. Кіберпростір і дія закону про кримінальну відповідальність у просторі. *Підприємство, господарство і право*. 2003. №5. С. 101.
54. Сердюк П. Проблемні питання інституту судимості у Кримінальному праві України. *Підприємництво, господарство і право*. 2006. №4. С. 135-139.
55. Сердюк П. Форми вини, види умислу та необережності у кримінальному праві Польщі: проблеми тлумачення. *Підприємництво, господарство і право*. 2007. №10. С. 132-137.
56. Соцький Ю. Правове регулювання виконання кримінального покарання у вигляді виправних робіт. *Підприємництво, господарство і право*. 2004. № 3. С. 101-102.
57. Стрижевська А. Поняття сукупності злочинів за КК України. *Підприємництво, господарство і право*. 2004. № 9. С. 118-122.
58. Строган А. Аспекти співвідношення злочину, малозначного діяння, що не містить складу злочину. *Підприємництво, господарство і право*. 2007. №10. С. 142-148.
59. Строган А. Співвідношення активної та пасивної форм суспільно небезпечного діяння (дії та бездіяльності). *Підприємництво, господарство і право*. 2007. №11. С. 131-135.
60. Тацій В., Сташис В. Кримінальний кодекс України – правова основа боротьби зі злочинністю в Україні. *Право України*. 2012. №1-2. С. 243 – 257.
61. Тимчук О. Концепції причинного зв'язку в західній кримінально-правовій науці. *Підприємництво, господарство і право*. 2003. № 10. С. 122-123.
62. Ус О. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким. *Вісник Академії правових наук України*. 2011. № 2. С. 182 – 191.
63. Школьний В. Історичні аспекти організованої злочинності в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. №9. 2006. С.129-132.
64. Якірець Т. Розвиток інституту крайньої необхідності в українському кримінальному праві. *Право України*. 2007. № 9. С.113-118.
65. Яценко О. Розвиток інституту співучасті в деяких «державних злочинах» у період від «Руської правди» до Литовських статутів. *Підприємництво, господарство і право*. 2011. № 9. С. 135-138.

5.2. Методичне забезпечення

1. Методичні рекомендації щодо виконання курсових робіт / Укладачі Мілова Т.М., Трошкіна К.Є. Кропивницький, 2020. 27 с.

5.3. Інформаційні ресурси (перелік інформаційних ресурсів)

1. Академічний тлумачний словник української мови <http://sum.in.ua/>
2. Аналіз судової практики Верховного Суду у кримінальних справах <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pokazniki-diyalnosti/analiz/>
3. Єдиний державний реєстр судових рішень <https://reyestr.court.gov.ua/>
4. Законодавство України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
5. Наукова періодика Національної бібліотеки України ім. В. Вернадського http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe
6. Сайт газети «Закон і Бізнес» <https://zib.com.ua/>

6. ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральнотуркранському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка» (затверджене Вченою радою, протокол №2 від 30.09.2019; №10 від 07.02.2022).